

دانشگاه علوم پزشکی تهران
دانشکده پرستاری و مامایی

عنوان:

فرآیند شکل‌گیری دغدغه‌های والدین در خصوص رشد جسمی / قدی نوجوانان
خود: پژوهشی با نظریه‌ی مبنایی هم‌ساخت‌گرایانه

پایان‌نامه برای دریافت درجه دکتری تخصصی PhD

در

بهداشت باروری

نگارنده:

پروانه رضاسلطانی

استاد/اساتید راهنما

دکتر محمدعلی چراغی

دکتر ابوعلی ودادهیر

استاد/اساتید مشاور

دکتر زیبا تقی‌زاده

دکتر سید حسین صمدانی فرد

چکیده فارسی

فرآیند شکل‌گیری دغدغه‌های والدین در خصوص رشد جسمی/قادی نوجوانان خود: پژوهشی با نظریه‌ی

مبنایی هم‌ساخت‌گرایانه

مقدمه و هدف: در این عصر در میان برخی والدین ایرانی، دل‌نگرانی‌ها و سوء تفاهمات پهن‌دامنه‌ای در خصوص رشد قد نوجوانان‌شان در قیاس با هم‌سالان مبنی بر استانداردهای مفروض پزشکی و نگاه ارزشی جامعه در حال شکل‌گیری است. این والدین تصور می‌کنند نوجوان‌شان با رشد قدی مغایر با متوسط قد و انتظارات و هنجارهای ذهنی خود و جامعه ممکن است عواطف و عملکرد جنسی/باروری و یا اجتماعی-روان-شناختی متفاوتی تجربه کند. بازیگران اجتماعی با به‌تسهیم‌گذاشتن و نهادینه‌کردن واقعیت جذابیت/پذیرش اندازه‌ی بدن/قد می‌توانند در فرآیند شکل‌گیری تصویر ذهنی، نارضایتی و یا دغدغه‌های والدین در خصوص رشد قد/وزن نوجوان‌شان نسبت به هم‌سالان و متعاقباً "مشغله‌ی ذهنی نوجوان از ظاهر/اندازه‌ی بدن خود سهیم باشند. محیط منزل، روابط اجتماعی خانواده، شکل‌گیری دغدغه‌های والدین و نوجوان، نگرش‌ها و عرف‌ها و نحوه‌ی کنش والدین، منابع کلیدی اثرگذار بر هویت فردی و اجتماعی و تن‌انگاره‌ی دختر/پسر نوجوان، ارزش‌گذاری برای نوع بدن، تنظیم بدن مطابق انتظار و معمول جامعه و پی‌آیندهای سلامت اجتماعی-روان‌شناختی و به‌تبع، سلامت جنسی و باروری در نوجوانان به‌ویژه دختران بوده است. فهم تفسیری از چارچوب مفهومی چگونگی خلق چنین دغدغه‌ها در والدین می‌تواند در مدیریت آن و ارتقای بالقوه‌ی سلامت جنسی و باروری آتی یک نوجوان سهیم باشد. هدف از این مطالعه‌ی کیفی با رویکرد نظریه-ی مبنایی هم‌ساخت‌گرایانه، تبیین فرآیند شکل‌گیری دغدغه‌های والدین در خصوص رشد جسمی/قادی نوجوانان‌شان در بستر گذار اجتماعی-فرهنگی ایران به مدرنیته به‌منظور بسط دانش موجود است.

روش کار: ما این مطالعه‌ی کیفی را با استفاده از روش‌شناختی نظریه‌ی مبنایی هم‌ساخت‌گرایانه طراحی کردیم. این رویکرد با یک دیدگاه علمی اجتماعی متأثر از مکتب هم‌ساخت‌گرایی اجتماعی و تعامل‌گرایی نمادین بر چگونگی و گاهی چرایی ساخت معانی یا مسائل اجتماعی در موقعیت‌های خاص از طریق هم-کنشی‌های اجتماعی و تجارب افراد در یک بستر فرهنگی تمرکز دارد. محقق در این مطالعه با ۱۸ مشارکت-کننده شامل ۸ مادر و ۲ پدر نوجوان پسر و دختر ۱۸-۱۰ ساله، ۴ نوجوان دختر، ۱ پرستار، ۱ متخصص غدد، ۱ مدیر دبیرستان و ۱ فروشنده‌ی لباس سایز بزرگ مصاحبه‌ی عمیق انجام داد. از این میان ۱۳ مصاحبه، فردی و چهره به چهره و ۵ مصاحبه با والدین به تمایل خودشان با حضور مشترک مادر، خواهر و نوجوان؛ پدر، مادر و نوجوان؛ مادر و نوجوان و پدر و مادر (یک مصاحبه با حضور ۳-۲ نفر با توافق یکدیگر) بود. ما این مشارکت‌کنندگان مطلع کلیدی را به روش نمونه‌گیری هدفمند، گلوله‌برفی و نظری از یک مرکز آموزشی-درمانی، جامعه و دو مدرسه‌ی ابتدایی و متوسطه در تهران و به‌لحاظ چارچوب نمونه‌گیری نظری با

بیشترین تنوع از نظر سن، جنس، رتبه‌ی تولد فرزند؛ شغل؛ تحصیلات؛ محل سکونت و وضعیت درآمد خانواده بنا بر گزارش خود انتخاب کردیم و تحلیل را با روش‌های تحلیلی روش‌شناختی نظریه‌ی مبنایی هم-ساخت‌گرایانه انجام دادیم.

یافته‌ها: هفت طبقه‌ی مفهومی اصلی حاصل خیز استنباطی از ۱۰۲۹ کد اولیه، ۵۶ طبقه‌ی مفهومی اولیه و ۲۳ کد متمرکز طی فرآیند گردآوری داده‌ها پدیدار شد. این طبقات شامل "هزینه‌های تام و اوج دل‌مشغولی والدین"، "سائقه‌ها/انگیزه‌های والدین در خصوص مختصات رشد"، "قضاوت و کنش والدین-نوجوان"، "قضاوت و کنش دیگران مهم"، "طرح‌واره‌های فکری جامعه در خصوص مختصات رشد"، "القائات و تصویرسازی رسانه‌ای" و "کشمکش عقل و چشم در خصوص مختصات رشد و رهایی از قضاوت دیگران مهم" بود. مفهوم زیستن ناامن از خیز استنباطی ۷ طبقه‌ی مفهومی اولیه شامل "دل‌نگرانی موجود و بالقوه از کمینه و بیشینه‌ی مختصات رشد نوجوان"؛ "دل‌نگرانی بالقوه از تبعات سلامت زیستی"؛ "دل‌نگرانی بالقوه از تقدم/تاخر ظهور نشانه‌های رسش"؛ "دل‌نگرانی بالقوه از تهدید روانی/احساسی نوجوان"؛ "دل‌نگرانی بالقوه از آینده‌ی شغلی، تحصیلی، ازدواج و باروری" و "دل‌نگرانی بالقوه از نوع نگاه جامعه" پدیدار شد.

نتیجه‌گیری: ابعاد دل‌نگرانی‌های والدین در خصوص رشد قد/وزن نوجوان‌شان در بستری از جامعه‌ی ایرانی طی یک فرآیند پویا، مستمر و درهم‌بافته‌ی اجتماعی-روان‌شناختی بر ساخته و به‌تسهیم گذاشته می‌شود. سائقه‌ها/انگیزه‌های شکل‌گرفته‌ی والدین در خصوص تناسب رشد قد و وزن بنا بر هنجارهای تعریف‌شده در جامعه با اثر متقابل بر قضاوت و کنش والدین و دیگران مهم در سطح گروه‌های نخستین و ثانویه در طول زمان، تلاطم ذهنی و کنش‌های والدین را شکل داده بود. طرح‌واره‌های فکری جامعه و تصویرسازی رسانه‌ای با اثر مستقیم یا غیرمستقیم بر سه عامل مزبور، ناهم‌آویی شناختی/معرفتی والدین-نوجوان و واکنش‌های عاطفی ناخوشایند و دغدغه‌های والدین را شکل داده و والدین را در راستای کشمکش عقل و چشم در خصوص مختصات رشد نوجوان‌شان و کاربست راهبردهای متعدد برای برون‌رفت از قضاوت اطرافیان سوق داده که خود پی‌آمدهای عاطفی و اجتماعی را به همراه داشته است. به‌منظور تعدیل چنین دغدغه‌ها و هزینه‌های اجتماعی-روان‌شناختی احتمالی آن به‌کارگیری رویکرد چندرشته‌ای و راهبردهایی از سوی سیاست‌گذاران سلامت جنسی و باروری، روان‌شناسان، انسان‌شناسان، جامعه‌شناسان و اولیای مدرسه ضروری به‌نظر می‌رسد.

کلمات کلیدی: دغدغه؛ والدین؛ رشد جسمی/قدی؛ فرآیند شکل‌گیری، نظریه‌ی مبنایی هم‌ساخت‌گرایانه

Tehran University of Medical Sciences

School of Nursing and Midwifery

Title:

The process of parents' concerns construction regarding their adolescents' physical/height growth: a Constructivist Grounded Theory study

**A thesis submitted as partial fulfillment of the requirements for Doctor of Philosophy
(PhD) Degree
in
Reproductive Health**

By

Parvaneh Rezasoltani

Supervisors

**Mohammad Ali Cheraghi, PhD
AbouAli Vedadhir, PhD**

Consultants

**Ziba Taghizadeh, PhD
Seyyed Hossein Samadanifard, MD**

Abstract

The process of parents' concerns construction regarding their adolescents' physical/height growth: a Constructivist Grounded Theory study

Introduction and objective: In this era, the concerns and broad misunderstandings are being constructed among some Iranian parents about the height growth of their adolescents compared to their peers based on the presumed medical cut-off points and value-based view of the society. These parents assume that their adolescents have height growth inconsistent with the average height, and their own and society's subjective norms and expectations, so they may experience different emotions, and sexual/reproductive and/or socio-psychological performances. Social actors due to sharing and internalizing the reality of attraction/acceptance of body/height size can play their role in the process of constructing parents' perception/mind image, dissatisfaction, and/or concerns regarding the height/weight growth of their adolescents compared to peers and consequently, the adolescents' obsession of their appearance/body size. The home embedded context, social relationships of the family, the construction of concerns and interactions among the parents and their adolescents, attitudes and norms, and parents' actions can be considered as the key sources influencing on self-/social identity and body-image of the adolescent, valuing body prototype, strategies for regulating body tailored to the expectations and routines of the community, and the consequences of adolescents' socio-psychological health as well as sexual and reproductive health (SRH), particularly girls. Interpretative understanding of the conceptual framework that how the structure of such concerns are constructed among parents can play a crucial role in managing of these concerns and the potential improvement of the future of adolescents' SRH. This study using the Constructivist Grounded Theory approach aimed to explain the process of parents' concerns construction regarding the physical/height growth of their adolescents in the socio-cultural context of Iran as a transitional society towards modernity in order to expand the existing knowledge.

Method: We designed this qualitative study using the Constructivist Grounded Theory Methodology (CGTM). This approach has a social scientific perspective inspired by social constructivism and symbolic interactionism which focuses on how and sometimes why, of the construction of meanings/concepts or social issues in particular situations by social interactions and experiences of individuals in a cultural context. The researcher conducted intensive interviews with 18 participants including 8 mothers and 2 fathers of the 10-18-year adolescent boys and girls, 4 adolescent girls, 1 nurse, 1 endocrinologist, 1 high school manager, and 1 large size clothing dealer. She conducted thirteen interviews individually and face-to-face and 5 interviews with parents to their own desire in the presence of mother, sister, and adolescent; father, mother, and adolescent; mother and adolescent; and father and mother (an interview in which 2 or 3 persons attended with their consent). We recruited these key informants by purposive, snowball, and theoretical sampling from an

education and remedial centre, community, and two primary and secondary schools in Tehran, considering the theoretical sampling maximum variation in terms of adolescents' age, sex, and birth order; parents' occupation and education; place of residence; and the self-reported family income. We performed the analyses using the analytical procedures of the CGTM.

Findings: The seven main conceptual categories emerged as a result of inferential leap of 1029 initial codes, 56 initial conceptual categories, and 23 focused codes during data collection process. These categories were “facing total burdens of parents' concerns,” “having parents-adolescents' aspirations/incentives regarding growth bio-positions,” “judging and action of parents-adolescent,” “judging and action of significant others,” “implying schemas in the society regarding growth bio-positions,” “media inducting and making image,” and “conflicting of mind and eye regarding growth bio-positions and freedom of significant others' judging”. The concept of “living with sense of uncertainty” emerged as a result of inferential leap of 7 initial conceptual categories including “feeling existing and potential concern about expected minimum and maximum bio-positions of growth,” “feeling potential concern about biological health consequences,” “feeling potential concern about the emergence of early/late maturity signs,” “feeling potential concern about adolescent's emotional threat,” “feeling concerned about future employment, education, marriage, and fertility,” and “feeling potential concern about the society' view”.

Conclusion: The dimensions of parents' concerns regarding their adolescents' height/weight growth are constructed and shared throughout the social-psychological dynamic, continuous, and complicated process in the context of Iranian society. The constructed parents' aspirations/motives for fitting the height and weight growth based on the society's defined norms had created the parents' mind engaging and actions over time by two-sided affecting the judging and action of the parents and significant others at the social primary and secondary groups. The social schemas and media making image by affecting directly or indirectly the above three factors had produced parents-adolescent cognitive/epistemological dissonance and unpleasant emotional reactions, and parents' concerns as stimulus for the parents move towards conflicting of mind and eye regarding their adolescents' growth bio-positions and using multiple strategic responses to exit from the judging of others, which has resulted in emotional and social consequences. In order to adjust such concerns and the possible socio-psychological burdens, we need a multidisciplinary approach and applied strategies by SRH experts and policymakers, psychologists, medical anthropologists/sociologists, and school authorities.

Keywords: Concern; Parents; Body height growth; Process of construction; Constructivist Grounded Theory

